

NBP

Narodowy Bank Polski

Monety kolekcjonerskie

Skarby Stanisława Augusta

Władysław I Łokietek

Skarby Stanisława Augusta

Wyjątkowa seria złotych i srebrnych monet kolekcjonerskich o nominałach 500 zł i 50 zł – „Skarby Stanisława Augusta” – odwzorowuje słynną osiemnastowieczną serię medalierską z wizerunkami królów Polski wykonaną na zlecenie Stanisława Augusta Poniatowskiego.

Królewskie medale powstawały w mennicy warszawskiej w latach 1791–1797/1798. Ich twórcami byli dwaj wybitni medalierzy Jan Filip Holzhaeuser i Jan Jakub Reichel. Medale były wzorowane na portretach namalowanych w latach 1768–1771 przez Marcella Bacciarellego do Pokoju Marmurowego w Zamku Królewskim w Warszawie. Monety emitowane przez Narodowy Bank Polski są wiernymi replikami medali, zachowują średnicę i wysokość reliefu oryginałów. Dotyczy to portretów królewskich prezentowanych na rewersach monet. Odwrotne strony medali z życiorysami królów, umieszczone na awersach monet, zostały pomniejszone, ponieważ towarzyszy im otok z nazwą państwa, godłem Rzeczypospolitej, nominałem oraz rokiem emisji. Życiorysy monarchów, jak również napisy na awersach medali towarzyszące portretom władców, zredagowane są po łacinie. Ostatecznej redakcji tych tekstów dokonał zapewne sam król Stanisław August. Imiona monarchów w języku polskim umieszczone zostały na boku monet; tamże znajduje się nazwa serii „Skarby Stanisława Augusta”.

Poczet królów polskich wykonany na zlecenie Stanisława Augusta Poniatowskiego składał się z wizerunków 23 monarchów. Był tu o jeden portret królewski więcej niż na obrazach Bacciarellego, którego cykl obejmuje 22 obrazy. Dodatkowy portret Stanisława Leszczyńskiego, umieszczony na medalu, powstał najprawdopodobniej na podstawie obrazu Jana Bogumiła Plerscha. Obie serie, malarska i medalierska, zaczynają się od Bolesława Chrobrego, a kończą wizerunkiem Augusta III Sasa. W Pokoju Marmurowym od XVIII wieku naczelne miejsce zajmuje jednak kilkakrotnie większy od pozostałych królewskich portretów wizerunek Stanisława Augusta w pełnej postaci, w stroju koronacyjnym. Zapewne więc i serię medalierską zamykać miał medal z wizerunkiem aktualnie panującego monarchy. Abdykacja, emigracja i rychła śmierć króla w początku 1798 r. uniemożliwiły realizację tego zamierzenia.

Seria monet „Skarby Stanisława Augusta” obejmuje 24 wizerunki monarchów – 23 z oryginalnej serii królewskiej oraz portret Stanisława Augusta, odtworzony według medali z epoki. Tak jak w XVIII wieku medale, monety będą bite w złocie i w srebrze.

Od 2013 r. monety z tej serii będą emitowane przez Narodowy Bank Polski trzy razy w roku.

Tomasz Bylicki
starszy kustosz
Muzeum Historyczne m. st. Warszawy

Kazimierza kujawskiego księcia syn, po trzykroć wygnaniec, powróciwszy na ojczystą ziemię rozrzucone części państwa zebrał i połączył. Umarł roku pańskiego 1333, mając lat 73, panowawszy lat 13, dnia 2 marca.

Władysław I Łokietek (1306/1320–1333)

Na trzeciej w serii monecie oglądamy medal z Władysławem I Łokietkiem, który przywrócił piastowską dynastię na polski tron po krótkim panowaniu Waławów czeskich. Jego wielką zasługą jest zjednoczenie znacznych części Królestwa Polskiego po okresie rozbitcia dzielnicowego.

Na portrecie autorstwa Marcella Bacciarellego – będącym pierwowzorem medalu wykonanego przez Jana Filipa Holzhaeussera – przedstawiono królewskie popiersie, a rysy twarzy Łokietka odwzorowano zapewne z nagrobka w katedrze wawelskiej. Król ma na głowie misiurkę z kitką i nosi bogatą (lecz anachroniczną, bo używaną głównie w siedemnastym wieku) zbroję rajtarską.

Na rewersie medalu czytamy w tłumaczeniu: *Kazimierza kujawskiego księcia syn, po trzykroć wygnaniec, powróciwszy na ojczystą ziemię rozrzucone części państwa zebrał i połączył. Umarł roku pańskiego 1333, mając lat 73, panowawszy lat 13, dnia 2 marca.*

Władysław I Łokietek, z kujawskiej linii Piastów, urodził się w 1260 lub 1261 r. Początkowo ksiązę Brześcia na Kujawach, powiększał swą domenę, walcząc niestrudzenie, choć ze zmiennym szczęściem, z dzielnicowymi książętami. Zdobywał, tracił i ponownie łączył pod swą władzą księstwa łączyckie i sieradzkie, sandomierskie, wielkopolskie i wschodniopomorskie. W 1306 r. – po czteroletnim wygnaniu i śmierci królów Waławu II i III – ostatecznie opanował Małopolskę, a w 1314 r. Wielkopolskę. Mimo zwycięstwa pod Płowcami utracił na rzecz zakonu krzyżackiego Kujawy, a wcześniej Pomorze Gdańskie. Poza granicami jego władztwa pozostało też Pomorze Zachodnie, Śląsk, Mazowsze i Grody Czerwieńskie. Uzyskując papieską zgodę, koronował się 20 stycznia 1320 r. – już nie w Gnieźnie, lecz po raz pierwszy w katedrze wawelskiej w Krakowie. Wybił pierwszą polską monetę złotą – słynnego florena, zachowanego do dzisiaj tylko w jednym egzemplarzu.

Marta Męciewska
b. kurator Gabinetu Numizmatycznego
Zamku Królewskiego w Warszawie

Monety kolekcjonerskie Władysław I Łokietek

Nominał 500 zł
metal: Au 999,9/1000
stempel: zwykły
średnica: 45 mm
masa: 62,2 g
nakład: do 750 szt.

projektant: rewers – Anna
Wątróbska-Wdowiarska
awers oraz napisy na
rewersie – Robert Kotowicz
producent: Mennica Polska S.A.
na zlecenie NBP
emisja: 13 września 2013 r.

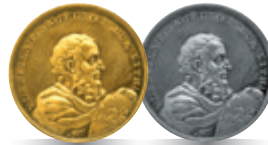
Nominał 50 zł
metal: Ag 999/1000
stempel: zwykły
średnica: 45 mm
masa: 62,2 g
nakład: do 5000 szt.

projektant: rewers – Anna
Wątróbska-Wdowiarska
awers oraz napisy na
rewersie – Robert Kotowicz
producent: Mennica Polska S.A.
na zlecenie NBP
emisja: 13 września 2013 r.

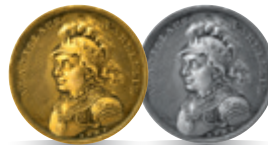
Bolesław Chrobry
(992-1025)

Władysław Jagiełło
(1386-1434)

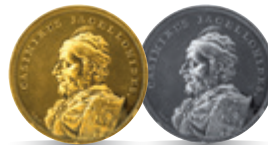
Wacław II Czeski
(1291-1305)

Władysław Warneńczyk
(1434-1444)

Władysław Łokietek
(1320-1333)

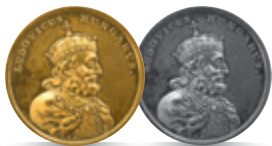
Kazimierz Jagiellończyk
(1447-1492)

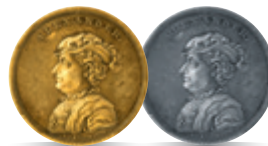
Kazimierz Wielki
(1333-1370)

Jan Olbracht
(1492-1501)

Ludwik Węgierski
(1370-1382)

Aleksander Jagiellończyk
(1501-1506)

Jadwiga Andegaweńska
(1384-1399)

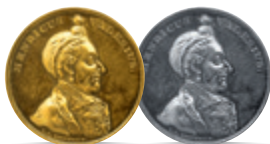
Zygmunt I Stary
(1506-1548)

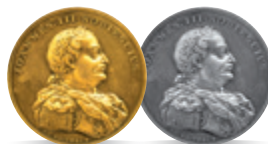
Zygmunt August
(1548-1572)

Michał Korybut Wiśniowiecki
(1669-1673)

Henryk Walezy
(1573-1575)

Jan III Sobieski
(1674-1696)

Stefan Batory
(1576-1586)

August II Mocny
(1697-1706, 1709-1733)

Zygmunt III Waza
(1587-1632)

Stanisław Leszczyński
(1705-1709, 1733-1736)

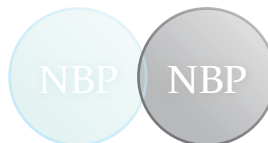
Władysław IV Waza
(1632-1648)

August III Sas
(1733-1763)

Jan Kazimierz Waza
(1648-1668)

Stanisław August Poniatowski
(1764-1795)

Projekt monety w przygotowaniu

Emisja wartości kolekcjonerskich stanowi okazję do upamiętnienia ważnych historycznych rocznic i postaci, jak i do rozwijania zainteresowań polską kulturą, nauką i tradycją.

Zapraszamy do zapoznania się z planem emisji na stronie: www.nbp.pl/monety. Sprzedaż monet kolekcjonerskich emitowanych przez NBP jest prowadzona pod adresem: www.kolekcjoner.nbp.pl oraz w oddziałach okręgowych NBP.

Na Państwa dodatkowe pytania odpowiedzą nasi konsultanci pod numerami: 801 044 410 oraz 22 313 04 44.

Następna moneta z serii : „Skarby Stanisława Augusta” – Kazimierz Wielki ukaże się w marcu 2014 r.

Narodowy Bank Polski jest centralnym bankiem państwa odpowiadającym za politykę pieniężną i stabilność cen. Jego funkcje określa Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej i Ustawa o NBP. NBP ma wyłączne prawo emisji pieniądza. Jako bank centralny nie prowadzi rachunków bankowych obywateli, nie przyjmuje od nich lokat, ani nie udziela kredytów. Prowadzi natomiast obsługę budżetu państwa i jednostek samorządu terytorialnego, a także podmiotów sektora finansów publicznych. Gromadzi rezerwy walutowe państwa i zarządza nimi. Pełni funkcję banku banków, tworząc warunki dla działania systemu bankowego. Jest również wiodącym ośrodkiem naukowo-analitycznym w dziedzinie ekonomii i rynków finansowych. Więcej o NBP: www.nbp.pl

Narodowy Bank Polski

Dbamy o wartość pieniądza